

Beste vrienden van het Lambotte Museum,

Vooreerst wil ik alle medewerkers, vrienden en sympathisanten van ons Lambotte Museum een gezond, vruchtbaar en succesvol 2025 toewensen.

In tijden van oorlog, klimaatcatastrofes en opflakking van politieke extremen, wil de wetenschap en in het bijzonder de medische wetenschap een baken blijven van gezond verstand, vrijwaring van epidemieën en vredevolle vooruitgang van onze medische kennis.

Deze vooruitgang dient echter gestoeld te blijven op opgedane kennis van het verleden en behoud van ons patrimonium voor volgende generaties. Het Lambotte Museum blijft ijveren voor deze doelstellingen, en gelooft, vaak tegen beter weten in van sommigen, dat zij fundamenteel zijn voor het algemeen en medisch welzijn van ieder van ons.

Het jaar 2024 was voor het museum een bijzonder belangrijk jaar. Er moest gezocht worden naar een nieuwe zichtbaarheid en uitstraling van ons museum, na haar fysieke sluiting in zaal F0 van het 'Oude Stuivenberg' op 1 oktober 2023.

De Beheerraad besliste om tijdelijke tentoonstellingen op andere locaties te verwezenlijken. De eerste hiervan heeft inmiddels plaats gevonden in het Psychiatrisch Ziekenhuis op de Stuivenbergsite. U leest er een uitgebreid verslag over in deze Nieuwsbrief.

De plannen voor volgende tentoonstellingen liggen reeds op tafel. Ook daarover wordt in deze Nieuwsbrief verder bericht.

Tenslotte gaan we in op de vele andere activiteiten die het Museum Lambotte ontwikkelt en in de toekomst verder wil waarmaken.

Wij wensen U een aangename lectuur toe.

Prof. emer. Dr. R. Van Hee.

Punt 1. De tentoonstelling 'Van Sano tot nu. Een geschiedenis van de psychiatrie in Antwerpen'.

Deze tentoonstelling liep van 14 september 2024 tot 15 december 2024. Zij kende een groot succes, en werd door eenieder bijzonder gewaardeerd. De tentoonstelling was gebaseerd op een intensieve samenwerking tussen het Lambotte Museum en de directie en leden van het Psychiatrisch Ziekenhuis (of PZ), onderdeel van het op 1 juli 2024 ontstane ZAS of Ziekenhuis aan de Stroom (een fusie van de ZNA- en GZA-ziekenhuizen van Antwerpen). De tentoonstelling bestond dan ook uit twee delen: enerzijds een historisch overzicht over de psychiatrie, in het bijzonder te Antwerpen, met focus op haar grondlegger Fritz Sano (1871-1946) en anderzijds een uiteenzetting over de hedendaagse psychiatrie, zoals die in het PZ in de laatste jaren tot ontwikkeling is gebracht .

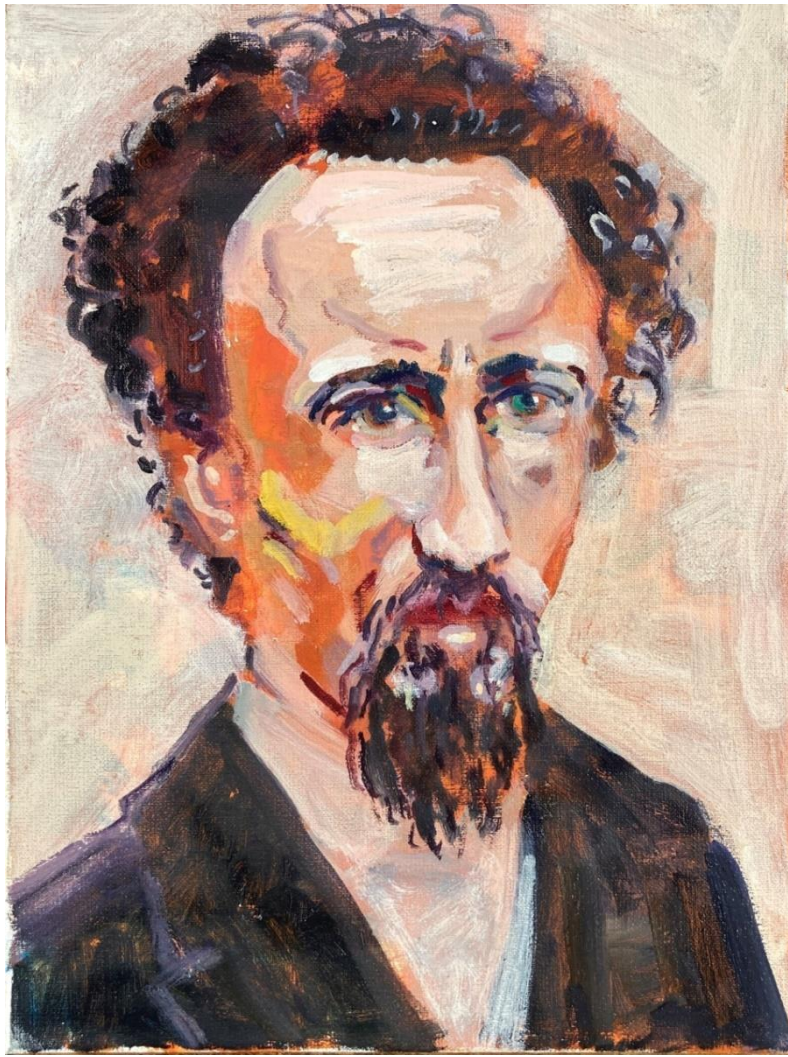

Zoals gezegd, werd de tentoonstelling een echt succes: na de door velen bijgewoonde opening kregen we op 3 maand tijd 520 bezoekers (187 individuele personen en 21 groepen met 333 rondgeleide deelnemers). Dit is meer dan we ooit op een trimester hebben gehad!

We konden ons ook verheugen op een heel aantal bruiklenen. Daarenboven had hedendaags kunstenaar Koen Broecke de expo opgeluisterd met een hele reeks nieuwe werken, waarin hij zijn eigen kijk op geestesziekten tot uiting kon brengen.

Voorwaar, een geslaagde eerste tentoonstelling op verplaatsing!

Portret van Fritz Sano geschilderd door Koen Broecke.

Autopsiemateriaal,
gebruikt door
Dr.Sano.
Archief PZ Geel.

De longen doorziet aan de boren kwabben met harde knobfels
en enige holten. verder bruins pneumonie vooral aan den lin-
ken top en aan de rechter kwabben. — Chronische tuberculosis —
Klein hart normaal. Leven en milt en nieren normaal. Lijmieren
goed ontwikkeld

Bruik opgezet. bij opening kon een geweldige opgezette S-formige
locht te voorschijn (blauw en rood, verstoven (gangreen). De S-
vormige locht heeft tweemaal gewenteld op haar aanhechting vlie-
zen en zit naar rechts. waar zij den blinden darm met aanhangsel
vermorgen heeft; Deze zitten meer links. (volvulus).

- Hersenen geheel normaal, hersenzenuwen
- wervels smal en tenger
- harsenaanhangsel uitgenomen in zeer goede voorwaarden, opgesteld

D. van den Bosch.
verpleger Smeets

J.Sano

Autopsieverslag 9 met
tekeningen van
dr.Sano.
Archief ZP Geel.

Landschap in Engeland .WATERVERFSCHILDERIJ vervaardigd door Dr.Sano in 1917
Verzameling Letterhuis Antwerpen.

Schetsboek van Dr.Sano met tuinzicht doorheen het raam, geschilderd in 1944.
Verzameling Letterhuis Antwerpen.

Punt 2. Nieuwe tentoonstellingsinitiatieven.

In het najaar van 2025 staat een volgende tentoonstelling op stapel. Ze zal gewijd zijn aan de erfenis, die de Europese gezondheidszorg ontving uit de Arabische wereld.

De Arabische hoogconjunctuur van de 9de tot de 14de eeuw liet inderdaad aanzienlijke sporen na in het Westen. Dit geldt niet alleen voor de wiskunde en de astrologie, doch evenzeer voor de geneeskunde.

Niet alleen door vertalingen van Griekse en Romeinse auteurs werd de Hippocratische en Galenische geneeskunde naar het westen gebracht, ook door eigen originele medische vondsten en ontwikkelingen hebben de Perzische, Arabische en Andalousische artsen hun stempel gedrukt op onze Westerse beschaving en gezondheidszorg.

De tentoonstelling zal lopen van 1 september tot 31 december 2025 en plaats vinden op het gelijkvloers van het Instituut voor Tropische geneeskunde in de Nationalestraat.

Voor 2026 werden reeds gesprekken aangevat teneinde in een gelijkaardig samenwerkingsverband met de Universiteit Antwerpen een nieuwe tentoonstelling op het getouw te zetten. Daarover in een volgende Nieuwsbrief meer.

Punt 3. Andere activiteiten van het Lambotte Museum.

a. In maart 2024 werd voor het eerst na 16 jaar **de cursus 'Medische**

Geschiedenis' aan de UA hervat. Vele leden van het Lambotte Museum waren hierbij betrokken.

Als gevolg van de herziening van het medisch curriculum, bestaat de cursus nu uit één volledige lesweek, met een evaluatie van de studentenopdracht op het eind van die week.

Lesweek Medische Geschiedenis in de 2de master geneeskunde

De opdracht bestaat in het individueel of collectief (max. 3 pp.) presenteren van een kleinschalig onderzoek naar een ziekte, een wetenschapper c.q. medicus afhankelijk van eigen interesse. De afgelopen editie in maart 2024 was succesvol. Niet minder dan 15 studenten waren ingeschreven en voltooiden hun opdracht.

De volgende cursusreeks vindt plaats in maart 2025.

b. Van 19 september 2024 tot 31 januari 2025 vindt een tentoonstelling plaats in de voorhal van de Universitaire Bibliotheek op de Stadscampus onder de titel 'Verhalenvertellers'. Er worden 20 wetenschappelijke voorwerpen getoond, die

alle aanzien worden als baanbrekend voor de evolutie van de wetenschappen. Curatoren zijn dhr Daniël Ermens en onze museum-collega Marc Demolder. De tentoonstelling vindt plaats in het teken van het op rust gaan van Marc Demolder aan onze universiteit. Er werd een fraaie catalogus opgemaakt met de nodige uitleg. Ons museum was prominent aanwezig in de tentoonstelling met twee voorwerpen, te weten onze houten ijzere long (voor de behandeling van kinderverlamming) en onze eerste kunstnier uit 1956 (voor de behandeling van terminaal nierlijden).

Een project van Academisch Erfgoed
(Bijzondere Collecties, Universiteitsbibliotheek)

Academisch Erfgoed.

De tentoonstelling is nog tot eind januari 2025 te bezichtigen.

c. Voor de bouw van het Cadix ziekenhuis werden drie kunstenaars aangezocht om kunstwerken te vervaardigen, die betrekking dienden te hebben met respectievelijk de patiënt, de zorgverstreker en hun beider ziekenhuisomgeving. De Gentse kunstenaar Sofie Muller bedacht om de

originele operatiezaal ten tijde van Lambotte te reconstrueren met oude materialen, en deze zaal omgekeerd aan het plafond in de refter op te hangen.

Voor de reconstructie heeft het Lambotte Museum er mee ingestemd om een aantal voorwerpen en instrumenten ter beschikking te stellen.

Op basis van oude foto's en in hechte samenwerking met het museum ontstond een verbluffend resultaat, dat sedert de opening van het Cadix ziekenhuis door alle patiënten, bezoekers en passanten met verwondering en bewondering wordt gadeslagen.

Punt 4. Legaten.

Wederom worden wij in het laatste jaar begiftigd met meerdere legaten.

Voor **ons archief** werden belangrijke persoonlijke bezittingen en memorabilia verkregen toebehorend aan de familie Jacquet, waarvan vader en zoon, beiden als arts werkzaam in de OCMW ziekenhuizen (de eerste in het Stuivenberg, de tweede in het St. Elisabeth gasthuis), hun sporen hebben verdiend en nagelaten in onze zorginstellingen.

Dr.Karel Jacquet, geneesheer in het Stuivenbergziekenhuis.

Voor **ons museum** verkregen we diverse voorwerpen.

Uit een oogartsenkabinet ontvingen we een kast, een patiënten-weegschaal, een bijzetlamp en een broedoven.

Van het UZA kregen we een Cadwell magneto-elektrische stimulator, alsmede de binoculaire neurochirurgische microscoop van wijlen Prof. Selosse.

Tenslotte werd ons door collega Vertriest een vrijwel compleet KNO-kabinet gelegeerd.

Magneto-electrische stimulator

Tentoonstellingskast

Neurochirurgische microscoop

Kortom ook in 2024 werd het Lambotte Museum weer verrijkt met een aantal waardevolle voorwerpen en instrumenten, die onze collecties aanvullen. Voor alle transporten der legaten zorgde weer onze onvervangbare Marc Demolder.

Punt 5. Toekomstperspectieven voor het Lambotte Museum.

De verdere toekomst van het Lambotte museum blijft in 2025 nog steeds onduidelijk. Het politieke landschap in 2025 kan mede bepalend zijn voor de richting en strategie, die verder moet gevolgd worden.

Tijdens het afgelopen jaar werden gesprekken gevoerd met de nieuwe Rector van de Universiteit Antwerpen, Prof. Herwig Leirs. Deze gesprekken zijn positief en hoopgevend verlopen, zodat in de naaste toekomst verder zal worden ingezet op het verdiepen van de samenwerking met het Departement Academisch Erfgoed van de Universiteit.

Daarnaast zullen nieuwe gesprekken worden aangegaan met de cultuurminister van de Vlaamse Overheid, mevr. Caroline Gennez en de schepen voor cultuur van Antwerpen, mevr. Lien Van de Kelder.

In een klimaat van bezuiniging en 'hervormingen' zouden deze gesprekken wel eens moeilijk kunnen verlopen. Toch willen wij deze niet uit de weg gaan, indien wij niet willen verzaken aan de missie en doelstellingen van ons Museum.

Belangrijk in dit verband is om ondertussen onze bekendheid en zichtbaarheid verder te bestendigen, met name door de genoemde tijdelijke tentoonstellingen op andere locaties.

Hopelijk kunnen we in een volgende Nieuwsbrief over deze toekomst positief nieuws berichten.